

24/10/2019

Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης: Ζητήματα Κοινωνικών Ανισοτήτων.

Από προηγούμενο μάθημα

Κοινωνικοποίηση: το πως εντάσσεται το άτομο σε ένα κοινωνικό σύνολο.

1^ο γενής: Οικογένεια, αναλαμβάνει το παιδί (άτομο) από τη γέννησή του

2^ο γενής: Σχολείο, το παιδί μεταβαίνει από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον.

Θρησκεία: βάζει συγκεκριμένους κανόνες, ταμπού.

Επιπράζει τους κοινωνικούς κανόνες, άρα και το περιεχόμενο της κοινωνικοποίησης.

Επιδρά στον τρόπο που το άτομο βλέπει τον κόσμο και τη ζωή.

Κράτος επιπράζει με τις αποφάσεις του, το σύνολο σχεδόν της κοινωνικής ζωής.

Οι νόμοι που θεσμοθετεί επιδρούν στην οικογένεια (πχ κατοποίηση παιδιών, κληρονομιά)

Παρέες συνομηλικών αποτελούν, μαζί με τη γείτονα, τους άωπους κανόνες

ΜΜΕ: προβολή προτύπων- μοντέλων (πολλές φορές λάθος πρότυπα) τύπος, βιβλία κλπ (ραδιόφωνο, Τv)

Η επιρροή τους στο άτομο αναπτύχθηκε μετά την παγκόσμια επέκταση της τηλεοπτικής εικόνας και έκρηξη της τεχνολογίας.

Λειτουργούν απρόσπυα και έμμεσα.

▲ ΤΡΟΠΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

α) Εντολές και συστάσεις: Το "μάλιωμα" ή το "μπράβο" που λέει η μάνα στο παιδί της, η εντολή του διευθυντή ενός σχολείου για τον τρόπο ενδυμασίας των μαθητών το νεύμα επιδοκιμασίας ή αποδοκιμασίας ενός φίλου μας.
κλπ.

β) Ταύτιση με συγκεκριμένα πρότυπα που προβάλλει η κοινωνία για να γίνουν οι συμπεριφορές όσο το δυνατόν πιο ομοιόμορφες.

Ο άνθρωπος ταυτίζεται με άτομα, ομάδες, ρόλους. Αυτό του παρέχει τη δυνατότητα να μιλάει και να εκφραστεί, να αναπτύξει την αίσθηση του "εμείς".

Τα πρότυπα που προβάλλει η σύγχρονη κοινωνία είναι πολλά και συχνά αντιφατικά μεταξύ τους (την καταναλωτικό πρότυπο από τα ΜΜΕ, αντικαταναλωτικό από τα σχολικά βιβλία).

Η επιλογή προτύπου ταύτισης που θα κάνει το άτομο, αποτελεί έκφραση της ιδιαιτερότητας και της μοναδικότητας του.

γ) Κοινωνική κριτική (κουτσομπολιό)

Αποτελείται από την άτυπη έκφραση της κοινής γνώμης προς το πρόσωπό μας (με σχόλια κλπ) από την τμητική επεμβαση των κοινωνικών θεσμών.

Μέσω της κοινωνικοποίησης το άτομο εσωτερικεύει την ποικιλία των κοινωνικών κανόνων.

► Κοινωνικός έλεγχος: είναι το σύνολο των μηχανισμών που χρησιμοποιεί μια κοινωνία, για να γίνει αποδεκτό το αξιακό της σύστημα και να εφαρμοστεί το σύνολο των κανόνων, που αυτή έχει θεσπίσει.

Εξωτερικός έλεγχος

- Τυπικός ή Άτυπος
- Αρνητικός ή Θετικός
- Προληπτικός ή Κατασταλτικός

Εσωτερικός έλεγχος

- Αυτοέλεγχος

Τυπικός: (πχ αστυνομία, δικαστήρια) θεσμοθετημένος έλεγχος που ασκείται από το κράτος.

Οι ποινές προσδιορίζονται με ακρίβεια από τη νομοθεσία για κάθε περίπτωση ~~παραβίασης~~ παραβίασης κανόνων.

(*) Ο τυπικός κοιν. έλεγχος εφαρμόζεται σε περιπτώσεις παραβίασης αξιών.

Άτυπος: ο μη θεσμοθετημένος έλεγχος που ασκείται όταν κάποιος αποκλίνει από τα πρότυπα συμπεριφοράς της ομάδας (πχ σχολία συγγενών, μορφασμοί, χειρονομίες)

Ο άτυπος κοινωνικός έλεγχος εφαρμόζεται στις περιπτώσεις παραβίασης λιγότερο θεμελιωδών κανόνων συμπεριφοράς.

(πιο σπάνια: ο τρόπος που νιώθουν σχολιαζόντων πχ γυναικεία ενδυμασία (συντηρητική))

Θετικώς: περιλαμβάνει τις επιβραβεύσεις - ανταμοιβές.

Αρνητικώς: περιλαμβάνει τις κυρώσεις - ποινές.

πχ συμπεριφορά στο σχολείο

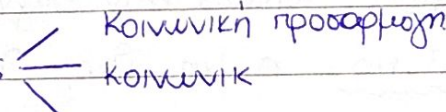
Προληπτικώς: έχει στόχο να προλάβει την εκδήλωση της παραβίασης των κανόνων.

Κατασφραγτικώς:

Αυτοέλεγχος: ο έλεγχος που ασκεί το άτομο στον εαυτό του.
Αρχίζει από την περίοδο της πρώιμης κοινωνικοποίησης του ατόμου και συνεχίζεται μέχρι το βαθύ γήρας.

► Αλλαγές στον κοινωνικό έλεγχο.

Οι συνολικές μεταβολές, που έγιναν με την εξέλιξη των κοινωνιών από παραδοσιακές σε σύγχρονες (πχ η βέρχα στο σχολείο).

Κοινωνικός έλεγχος στις μέρες μας

Κοινωνικός θεσμός: μια διαδικασία που είναι πολύ καλά οργανωμένη

Είδη θεσμών: (κράτος, θρησκεία κλπ)

• Πολιτικοί (κράτος, ευλογές)

• Εκπαιδευτικοί (σχολείο, πανεπιστήμιο)

- Θρησκευτικοί (Εκκλησία, βάπτισμα, γάμος)
- Οικονομικοί (αγορά, χρηματιστήριο)
- Οικογενειακοί: (γάμος, συγγένεια)

Είδη Κοινωνικών Θεσμών

Τυπικός θεσμός: Δημιουργείται με νόμο, μέσω θεσμοδότησης
 Άτυπος θεσμός (πχ Πατρικό καρναβάλι, έθιμα Χριστουγέννων)
 βασίζεται στην άνοιξη συλλογικής δράσης και
 πρωτοβουλιών εντός τυπικού πλαισίου.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΘΕΣΜΩΝ

• Κύριες ή Δευτερεύουσες

Το σχολείο: Κύρια λειτουργία μετάδοση γνώσεων

Δευτερεύουσες λειτ. κοινωνικοποίηση νέων

ή των επαγγελματιών προσανατολισμό

• Εκδηλές ή Λανθάνουσες

Τα ΜΜΕ: Έχουν σκοπό την ενημέρωση, μόρφωση και
 ψυχαγωγία. (Εκδηλές)

(Λανθάνουσα) πχ GNTM πρότυπα ομορφιάς

καταναλωτικά πρότυπα ή πρότυπα βίας.

Η αλλαγή των Κοινωνικών Θεσμών

Σταδιακά αρχίζει η διαδικασία αμφισβήτησής τους
 και επέρχεται η κοινωνική τους απαξίωση
 πχ αλλάζει ο θεσμός των Πανελλαδικών Εξετάσεων
 ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα το σκοπό του.

δηλ την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
 μαθητών με τις απαραίτητες για τις σπουδές τους
 ικανότητες και γνώσεις.

Οι θεσμοί καταρχούνται, όταν έρχονται σε αντίθεση με τις ανάγκες και τις αξίες της κοινωνίας.
(πχ προϊόντα, σχολική ποδιά)

► Κοινωνικοί ρόλοι & Κοινωνικές Προσδοκίες.

Η κάθε κοινωνία έχει ένα σύνολο σιχαφών (αίτιων) κανόνων που προσδιορίζουν πώς πρέπει να συμπεριφέρονται τα μέλη της κοινωνίας, δηλ ποια είναι η κοινωνικά αναμενόμενη συμπεριφορά.

Διαφορετική είναι η αναμενόμενη συμπεριφορά ενός ηλικιωμένου και ενός νεαρού
ενός φτωχού και ενός πλούσιου.
ενός άνδρα και μιας γυναίκας.

πχ Διαφορετικές είναι οι κοινωνικές προσδοκίες για μια γυναίκα που ζει στην προαδευτική, φιλελεύθερη κοινωνία της Σουηδίας και για μια γυναίκα που ζει στη συντηρητική και φονταμενταλιστική Σουηδική Αραβία

Κοινωνική Θέση: η θέση ενός ατόμου σε μια ομάδα

Κοινωνικός ρόλος: δικαιώματα, υποχρεώσεις και συμπεριφορές που απορρέουν από την κοινωνική θέση την οποία κατέχει κάποιος.

ΘΕΣΗ

Δοτή Θέση: φύλο, ηλικία, φυλετική, εθνική ή κοινωνική προέλευση

Κατακτημένη Θέση: επάγγελμα, κύρος, εισόδημα, πλούτος
Κοινωνικές σχέσεις